

Wypożyczenie pisma u sprzedawcy jest nadużyciem!

Cena

w Krakowie

w kraju

30gr

Ilustrowane Wieści z Generalnej Guberni

Założyciel i redaktor naczelny
NIEZNANY; KWARTALNIK

Kraków, Wielopole L 1

Rok XXVI.

Kraków,

2 kwietnia 1942 j/czwartek/

Nr. 85.

ŻYCZENIA WIELKANOCNE

Z okazji zbliżających się Świąt Wielkanocnych, które w bieżącym roku wypadają na 6 i 7 kwietnia, życzymy Rodakom ciepła, spokoju i niegasnącej nadziei w tym trudnym okresie.

Sytuacja w Europie na początku 1942 roku

Wszystko wskazuje na to, że w 1942 roku nastąpi przełom w wojnie. Do zimy tego roku Niemcy były głównym faworytem i wydawało się, że Hitler zawaładnie całą Europą i resztą świata. Tymczasem minionej zimy pod Moskwą został powstrzymany zwycięski pochód Wehrmachtu po Europie.

Wróćmy do początku zmagania Hitlera ze Związkiem Radzieckim . 22 czerwca 1941 roku Hitler zaata-

Zatrzymany pochód Wehrmachtu!!!

kował swojego dotychczasowego sojusznika, ZSRR. W miarę trwania walk siły radzieckie, co było zaskoczeniem dla Hitlera i jego generałów, nie wyczerpywały się, rosły w siłę, krzepły, żoł-

nierz radziecki nabierał doświadczenia, uczył się na polu walki. Po trzech miesiącach walk cel rozbicia ZSRR nie został osiągnięty. Warunki klimatyczne pogorszyły się (deszcze i wczesna zima). Na północy wojska niemieckie podeszły we wrześniu pod Leningrad, którego oblężenie zaczęło się 26 września 1941 r. 30 września rozpoczęła się bitwa o Moskwę. Sprzymierzeńcem Rosjan był mróz sięgający minus 30°C i duże opady śniegu - w tych warunkach zawodziła technika i uzbrojenie niemieckie. Na początku grudnia Rosjanie przeszli do kontrofensywy, wypierając siły niemieckie na zachód na odległość 100-250 km. Do chwili obecnej wojska

niemieckie poniosły poważne straty - ok. 1 mln zabitych. Mimo to straty radzieckie są – według stanu na dziś - jeszcze większe – bo ponad 1 mln zabitych, 3,5 mln żołnierzy radzieckich w niewoli niemieckiej, utrata terenów Białorusi, Ukrainy. Rosjanie, obawiając się przechwycenia przez Niemców potencjału przemysłowego europejskiej części ZSRS, ewakuowali strategiczne zakłady przemysłowe za Ural.

Rosjanie ewakuowali strategiczne zakłady za Ural!

wiedziały wojnę Stanom Zjednoczonym, które włączyły się do walki przeciwko wszystkim państwom osi. Wniosły one do sił koalicji swój ogromny potencjał gospodarczy i zasoby ludzkie. Dla wielkiej Brytanii i Związku Socjalistycznych Republiki Radzieckich oznaczało to zwiększenie dostaw broni i surowców, a w dalszej perspektywie pewności pojawienia się żołnierzy amerykańskich w Europie. Musiało jednak upłynąć jeszcze wiele miesięcy, zanim gospodarka amerykańska w pełni przestawiła się na tory produkcji wojennej, a zmobilizowana armia uzyskała pożądaną sprawność bojową i dotarła na pole walki.

Drugim istotnym wydarzeniem była zwycięska dla Rosjan bitwa pod Moskwą. Ten pierwszy znaczący sukces Rosjan pozwalał mieć nadzieję, że nadchodzący rok 1942 przyniesie tak oczekiwane klęskę III Rzeszy. Jednak wraz z nastaniem wojny Hitlerowi ponownie udało się zaskoczyć Stalina. Wojska niemieckie nie podjęły ofensywy ku radzieckiej stolicy, ale uderzyły na południu, by poprzez Ukrainę dotrzeć do Wołgi i ropośnych terenów Kaukazu.

W grudniu 1941 roku doszło do dwóch wydarzeń, które stały się pierwszym sygnałem, że wojna nie musi zakończyć się zwycięstwem Hitlera i jego sojuszników. Pierwszym z nich był atak japoński na Pearl Harbour. Wkrótce Niemcy i Włochy wypo-

WIEKA WOJNA OJCZYŹNIANA

W tych słowach 3 lipca 1943 roku Józef Stalin w przemówieniu radiowym nazwał zmagania ZSRS z III Rzeszą i jej sojusznikami – Włochami, Węgrami, Rumunią, Finlandią, Słowacją i Chorwacją. Hasło użyte w celach zapewne propagandowych. Ciąg słów wyraża nie tylko walkę Sowieców, ale jej powszechny, uniwersalny charakter, co ma mobilizować ludność do aktywnego uczestnictwa w obronie kraju.

/ARKA NOEGO/

Sytuacja w kraju

W wyniku agresji Niemiec i ZSRR na Polskę we wrześniu 1939 r., po okupacji całości terytorium II Rzeczypospolitej przez Wehrmacht i Armię Czerwoną i ustaleniu w dniu 28 września 1939 r. w pakcie o granicach i przyjaźni pomiędzy III Rzeszą a ZSRR granicy niemiecko-sowieckiej na okupowanym terytorium Polski, Adolf Hitler dwoma dekretemi – z 8 i 12 października 1939 r. jednostronnie wcielił zachodnie terytoria Polski do Rzeszy.

Z terytorium Rzeczypospolitej pomiędzy linią granicy niemiecko-sowieckiej z 28 września 1939 r. a określoną w dekrete wschodnią granicą ziem polskich wcielonych bezpośrednio do Niemiec (określoną jako nowa wschodnia granica Rzeszy) Adolf Hitler utworzył odrębny twór administracyjny podporządkowany Rzeszy – Generalne Gubernatorstwo.

Pozostałe terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na wschód od linii granicznej ustalonej na terytorium Polski w układzie pomiędzy III Rzeszą a ZSRR zostało w październiku 1939 anektowane przez ZSRS.

Na terenach zajętych przez Niemcy dochodzi do aresztowań i wysiedleń polskich obywateli. Na przełomie 1939/1940 roku wysiedlono 860 tysięcy polskich obywateli, zasiedlając tereny ludnością niemiecką przybyłą z terenów byłych republik bałtyckich Litwy, Łotwy, Estonii i Besarabii.

Na terenach okupowanych III Rzesza prowadzi politykę terroru i ludobójstwa. Powstają getta i obozy koncentracyjne oraz obozy zagłady.

B.K.

Krótkie kalendarium z wydarzeń w kraju w pierwszym kwartale 1942 roku

16 stycznia

- z oddziału kobiecego na Pawiaku przy ulicy Dzielnej w Warszawie uciekły trzy więźniarki polityczne: Ewa Dreżepolska, Zofia Przybytkowska i Teofila Ull. Jest to jak do tej pory jedyna w czasie niemieckiej okupacji udana ucieczka kobiet z tego więzienia
- rozpoczęła się deportacja ludności żydowskiej z łódzkiego getta do niemieckiego obozu zagłady Kulmhof w Chełmnie nad Nerem

26 stycznia

- w warszawskim getcie oddano do użytku drewniany most dla pieszych nad ulicą Chłodną przy skrzyżowaniu z ulicą Żelazną. Most łączył tzw. duże i małe getto

2 lutego

- w obozie zagłady Kulmhof w Chełmnie nad Nerem Niemcy zamordowali około 1200 Żydów z Sompolna

15 luty

- do niemieckiego obozu Auschwitz dotarł transport Żydów, aresztowanych przez Gestapo w Bytomiu, wszystkich zgładzono tuż po przywiezieniu do obozu; był to początek masowych transportów Żydów do Auschwitz

19 luty

- rozkaz Reichsfuehrera SS Heinricha Himmlera o przewiezieniu zakwalifikowanych do germanizacji polskich dzieci z domów sierot w Kraju Warty do niemieckich instytucji wychowawczych w Rzeszy

1 marca

- w ramach "Akcji Reinhardt", której celem była zagłada ludności żydowskiej, Niemcy rozpoczęli budowę obozu zagłady w Sobiborze

3 marca

- z więzienia na Pawiaku uciekli: Tadeusz Szpotański, były wiceprezydent Warszawy, oficerowie AK – mjr Stanisław Dobrski i por. Eugeniusz Filipowicz oraz Henryk Borucki „Czarny”, komendant konspiracyjnej Komendy Obrońców Polski

16 marca

- początek Akcji „Reinhardt”, czyli zaplanowanej przez nazistów zagłady Żydów na terenie Generalnego Gubernatorstwa; w nocy z 16 na 17 marca 1942 r. Niemcy rozpoczęli likwidację lubelskiego getta, wysyłając pierwsze transporty Żydów do obozu zagłady w Bełżcu

17 marca

- do niemieckiego obozu zagłady w Bełżcu przybyły pierwsze transporty Żydów; deportowana ludność pochodziła z Lublina i Lwowa

24 marca

– hitlerowcy rozstrzelali mieszkańców i personel Żydowskiego Domu Starców i Sierot w Lublinie

26 marca

- do KL Auschwitz dotarły pierwsze transporty kobiet; z KL Ravensbrück przewieziono 999 więźniarek; tego samego dnia do obozu przywieziono około tysiąca Żydówek z Popradu na Słowacji - był to pierwszy zarejestrowany transport, który został skierowany przez Główny Urząd Bezpieczeństwa Rzeszy do Auschwitz w ramach "ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej"

27 marca

- Niemcy wymordowali wszystkich pacjentów i część personelu Szpitala Żydowskiego w Lublinie
- początek deportacji do niemieckiego obozu Auschwitz 69 tys. Żydów z Francji.

/r.e.d.a.k.t.o.r/

Narada w sprawie ludobójstwa – konferencja w Wannsee

W południe 20 stycznia 1942 r. w willi przy Großer Wannsee 56/58 w Berlinie, zebrało się piętnastu wysokich przedstawicieli, partii nazistowskiej (NSDAP), policji bezpieczeństwa i administracji Trzeciej Rzeszy. Organizator spotkania, szef Głównego Urzędu Bezpieczeństwa Rzeszy (RSHA) Reinhard Heydrich poinformował w rozesłanym zaproszeniu, że celem spotkania "połączonego ze śniadaniem" będzie omówienie "ostatecznego rozwiązania kwestii żydowskiej" w Europie. Narada miała się odbyć 9 grudnia 1941 roku, ale po japońskim ataku na bazę Pearl Harbor (7 grudnia 1941) i wypowiedzeniu przez III Rzeszę wojny Stanom Zjednoczonym, termin musiał być przesunięty.

Postanowienia w sprawie mischlingów

- Ćwierć krwi Żydzi (niem.: *Mischling*) powinni zostać w przyszłości uznani za obywateli „krwi niemieckiej”;
- Osoby mające dwoje rodziców ćwierć krwi Żydów, gorsze cechy rasowe bądź takie, które były notowane przez policję, zajmowali się „niepożądaną” działalnością polityczną lub same siebie określały jako Żydów nie mogły być uznawane za Aryjczyków;
- Półkrwi Żydów należy traktować tak, jak stuprocentowych Żydów;
- Półkrwi Żydzi pozostający w Niemczech powinni zostać wysterylizowani;
- Zwolnienia od ustaw rasowych w stosunku do półkrwi Żydów mogły dotyczyć tylko tych osób, które miały współmałżonka Aryjczyka, miały dzieci bądź uzyskały akt łaski; osoby takie miały jednak po wojnie przejść dodatkowe testy rasowe.

Polskie Siły Zbrojne w 1942 roku

Powstanie Armii Krajowej

Rozkazem Naczelnego Wodza generała broni Władysława Sikorskiego z 14 lutego 1942 roku istniejący do tej pory **konspiracyjny Związek Walki Zbrojnej został przemianowany na Armię Krajową**. AK jest integralną częścią Polskich Sił Zbrojnych.

Zmiana ta służy podniesieniu rangi związku zbrojnego do krajowych sił zbrojnych. Dowódcą AK został generał Stefan Rowecki ps. „Grot”. 25 lutego b.r. Komendant Główny Armii Krajowej powołał Wojskową Służbę Kobiet (WSK).

AK ma znak graficzny. Jest to kotwica – znak Polski Walczącej. Wspomniany symbol pojawił się 20 marca br. na murach okupowanej Warszawy. Jego autorką jest Anna Smoleńska, harcerka i studentka historii sztuki na tajnym Uniwersytecie Warszawskim.

16 marca 1942 roku Komenda ZHP wydała pismo, określające zasady współpracy Szarych Szeregów z AK.

Ewakuacja Armii Polskiej do Iranu

24 marca 1942 roku rozpoczęła się ewakuacja Armii Andersa, która od 1941 roku istniała na terenie ZSRS. Te wojska nazywano powszechnie Armią Andersa, gdyż generał Władysław Anders był jej dowódcą. Stalin wyraził zgodę na ewakuację polskiego wojska podczas spotkania z Andersem, które odbyło się wcześniej, bo 18 marca br. Polakom żołnierzom w ZSRS brakowało żywności. Na początku marca br. rząd sowiecki zmniejszył liczbę dziennych racji żywnościowych z 70 tys. do 26 tys.

Przypomnijmy, że Polskie Siły Zbrojne w ZSRS zostały utworzone na mocy umowy wojskowej z 14 sierpnia 1941 roku. Przewidywała ona, że utworzone "w możliwie najkrótszym czasie" polskie wojsko, będące częścią sił zbrojnych suwerennej Rzeczypospolitej, walczyć będzie przeciwko Niemcom wspólnie z Armią Czerwoną i wojskami innych państw sojuszników. Podczas walki Polskie Siły Zbrojne miały operacyjnie podlegać Naczelnemu Dowództwu ZSRS. Z tym ostatnim strona polska miała uzgadniać sprawy organizacyjne i personalne.

Akcje dywersyjno – sabotażowe Związku Walki Czynnej i Armii Krajowej w pierwszym kwartale 1942 roku

- 10 .01. - w okupowanej Warszawie zespoły Organizacji Małego Sabotażu "Wawer" zamazały ok. 250 tablic z niemieckimi nazwami ulic i rozrzuciły 40 tys. ulotek z tekstem noworocznego przemówienia prezydenta RP Władysława Raczkiewicza.
- 11.02. - podharcistrz Maciej Aleksy Dawidowski "Alek" z konspiracyjnej Organizacji Małego Sabotażu "Wawer" odkręcił tablicę z napisem "Dem grossen Astronomen", przytwierdzoną do cokołu pomnika Mikołaja Kopernika w Warszawie przez niemieckie władze okupacyjne.
- 21.02 - w Poznaniu oddział składający się z żołnierzy AK i mieszkańców poznańskiego Chwaliszewa przeprowadził dywersyjno-sabotażową akcję „Bollwerk”; w jej wyniku podpalono niemieckie magazyny, w których spłonęły niemieckie mundury, żywność i broń.

- 13.03 - Maciej Aleksy Dawidowski "Alek" z Organizacji Małego Sabotażu "Wawer" wypisał na murach Muzeum Narodowego w Warszawie wielkimi literami: "Ludu W-wy jam tu. Kiliński Jan". Pomnik Jana Kilińskiego został przez władze niemieckie zdemontowany i ukryty w muzeum w odwecie za usunięcie niemieckiej tablicy z pomnika Mikołaja Kopernika.
- 13.03. - Organizacja Małego Sabotażu "Wawer" umieściła na cokole pomnika Mikołaja Kopernika w Warszawie napis: "W odwet za zniszczenie pomnika Kilińskiego zarządzam przedłużenie zimy o 6 tygodni. (-) Mikołaj Kopernik astronom".

Powstała Polska Partia Robotnicza na ziemiach polskich

5 stycznia br. Grupa Inicjatywna polskich komunistów założyła w Warszawie Polską Partię Robotniczą. Sekretarzem KC PPR został Marcei Nowotko. Nazwa partii, jej program i obsada personalna ustalone zostały w Moskwie.

Odeszli na wieczność w pierwszych miesiącach br.

9 stycznia

- w okolicach Balearów w katastrofie statku zginął **Jerzy Różycki**, matematyk, kryptolog. Wspólnie z Marianem Rejewskim i Henrykiem Zygalskim w 1933 r. złamał kod niemieckiej maszyny szyfrującej Enigma

4 luty

- w Warszawie zmarł **prof. Kazimierz Orzechowski**, kierownik Katedry i Kliniki Neurologicznej oraz dziekan Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Warszawskiego, prezes Polskiego Towarzystwa Neurologicznego

14 luty

- w wypadku na lotnisku Northolt zginął **por. Mirosław Ferić**, as myśliwski, pilot Dywizjonu 303

20 luty

- w szpitalu więziennym Moabit w Berlinie, według innych źródeł w obozie koncentracyjnym Sachsenhausen, zmarł **ks. biskup Juliusz Bursche**, teolog, działacz narodowy, superintendent Kościoła ewangelicko-augsburskiego w Polsce

24 luty

- w Olszance koło Żyrardowa zmarł **Czesław Tański**, konstruktor lotniczy, popularyzator lotnictwa; malarz

6 marca

- w KL Auschwitz rozstrzelany został **Roman Rybarski**, ekonomista, historyk, poseł na Sejm i prezes Klubu Parlamentarnego Stronnictwa Narodowego (1928-1935), dziekan Wydziału Prawa UW. W konspiracji członek Prezydium SN, pierwszy dyrektor Departamentu Skarbu Delegatury Rządu RP na Kraj

Z NASZEGO PODWÓRKA

/WIADOMOŚCI Z KRAKOWA I OKOLIC. DODATEK/

W getcie krakowskim...

Mimo ciężkiej pracy, fatalnych warunków i głodu mieszkańcy krakowskiego getta starają się podtrzymywać różne sfery życia, między innymi działalność artystyczną i kulturalną. Działają także kawiarnie. W południe Krystyna i Marcel Porzerzyńscy odważyli się zagrać piękną melodię żydowską na fletach podtrzymując tamtejszych mieszkańców na duchu. Kawiarenka „Pod Rybką” zbankrutowała, panna Pszczelska (samotna wdowa) – właścicielka kawiarni jest zmuszona do żebrania na ulicy. Obecnie trwają próby wybudowania sierocińca w getcie, ale prace idą powoli, za miesiąc planowane jest otwarcie szpitala.

Niemieckie oddziały lotnicze z bliżej nieznanych przyczyn wysadziły płot przed ogródkiem pana Radoma, podejrzewano niecelowe działanie. Kilkunastu Żydów wysadziło fragment muru, pięciu uciekło i zostali postrzeleni, a resztę złapano i wtrącono do więzienia. Obecnie trwają prace nad odbudową muru, idą szybko. Poszukiwana jest osoba, która dała Żydom materiał wybuchowy.

Liczba mieszkańców getta maleje, zwalniają się domy i są zajmowane przez nowych lokatorów uciekających z rejonu ogarniętego epidemią dżumy. Zarejestrowano zgon na razie około 100 osób. Lekarz, pan Piotr Kencza, stara się leczyć chorych swoim mizernym zasobem leków. Znajdowane są też lekarstwa pod murem, prawdopodobnie przerzucane przez mieszkańców spoza getta. Na ulicach jest coraz więcej ciał. Nieustająco w getcie panuje ogromny głód i ciężkie warunki życia.

Nie dziwi zatem, że na murach pojawiają się napisy obrażające władze niemieckie. Będziemy na bieżąco informować o nastrojach w tym rejonie Krakowa.

K.J

Komunikacja miejska w Krakowie

Aktualny stan krakowskich tramwajów jest opłakany. Przeważają stare, bardzo zużyte wagony, które w czasie eksploatacji często się psują. Są także niejednokrotnie przeciążone. (Patrz zdjęcie poniżej)

Małe tramwaje nie mieściły w środku zbyt wielu pasażerów - jazda na tzw. "winogrona" była dość powszechna.

Z pomocą krakowskim tramwajom przybyła Norymberga, której zarząd miasta sprzedał naszemu miastu 33 wagony tramwajowe, w tym 10 motorowych i 23 przyczepne, o rozstawie osi dopasowanym do torowisk krakowskich. W tym miejscu należy przypomnieć, że w Krakowie mamy dwie szerokości torów: 900mm i 1435mm.

W tym momencie w Krakowie działa 6 linii tramwajowych, oto one:

- 1 – Dworzec kolejowy – Rynek – Kazimierz – Stary Most (ul. Mostowa)
- 2 – Rynek – Karmelicka – Park Krakowski
- 3 – Podgórze – Nowy Most (III Most) – Rynek – Długa – Dworzec towarowy
- 4 – Podwale – Park Jordana
- 5 – Lubicz – Dworzec kolejowy – Główna Poczta - Salwator
- 6 – Podgórze – Bonarka (Mateczny) – Nowy Most (III Most) – Rynek - Salwator

Wiele z tych linii przejeżdża przez Rynek, gdzie pasażerowie dokonują przesiadek. Ci, którzy zamierzają dokonać przesiadki, mogą pobrać w pierwszym wozie, którym podróżują, bilet przesiadkowy obowiązujący na całej długości połączenia.

Niedawno zakończyła się budowa nowej linii numer 8, która łączy Dworzec Główny z Bronowicami. Po tej trasie kursują tramwaje „Nur für Deutsche” (tylko dla Niemców).

Jeden z dwóch wagonów silnikowych, które właśnie trafiły do Krakowa. Wóz ten wykonał wczoraj pierwszy kurs przez całe miasto do Bronowic. Zdjęcie: Lemke

Od maja 1941 odjeżdżają autobusy do krakowskiego nowego miejsca wycieczkowego przy forcie Cichy Kącik. Nowe nowoczesne autobusy, zakupione w Warszawie, odjeżdżają z pod samych Sukiennic. Ta linia przeznaczona jest tylko dla Niemców.

Uzupełnieniem dla linii tramwajowych i autobusowych miasta jest kolej. Pociągami można dostać się ze stacji Dworzec Główny do Mydlnik, Bonarki, Bieżanowa czy też zmodernizowanej w ostatnim czasie stacji Płaszów. Niemcy ciągle rozbudowują szlaki kolejowe i stacje przeładunkowe, modernizując stare linie oraz budując nowe tory, zwiększając tym samym znacznie przepustowość stacji Kraków, przez którą przechodzi główny szlak kolejowy Generalnej Gubernatorni wschód – zachód.

Jest jeszcze około 250 dorożek konnych, ale kogo na nie stać? Po za tym krakowscy dryndziarze często zawyżają ceny.

/K.M/

Szkolnictwo w Krakowie

W Krakowie istnieje siedem szkół. W szkołach zakazano uczyć historii i geografii politycznej. Wszystkie pisma urzędowe do władz szkolnych muszą być redagowane w języku niemieckim. Dla dzieci i nauczycieli zmniejszyła się ilość godzin lekcyjnych w tygodniu. Młodzież uczy się bez podręczników, które zostały zakazane przez władze okupacyjne.

/R.N/

Sprawy bieżące...

Banknoty Generalnego Gubernatorstwa

We wrześniu 1939 roku zasoby Banku Polskiego ewakuowano przez Rumunię do Francji, następnie zaś do Wielkiej Brytanii, gdzie pozostały przez cały okres wojny. Razem z zasobami pieniężnymi za granicę wywieziono także projekty matryc co uniemożliwiło Niemcom wznowienie druku pieniądza.

Pozostałą w kraju infrastrukturę Banku Polskiego przejęła niemiecka Reichskreditkasse. Władze okupacyjne na terenach anektowanych do III Rzezy (Śląsk, Pomorze, Wielkopolska i część województw centralnych) przeprowadziły konwersję złotego na markę w stosunku 2 do 1. W utworzonym z reszty zajętych ziem Generalnym Gubernatorstwie generalny gubernator Hans Frank powołał 15 grudnia 1939 roku **Bank Emisyjny w Polsce** -instytucję emisyjną z siedzibą w Krakowie. Zależny był on od banku Rzeszy i został zobowiązany do obsługi pieniężnej władz okupacyjnych oraz kas publicznych Generalnego Gubernatorstwa zarówno w obrocie gotówkowym i bezgotówkowym. Wprowadzanie pieniądza okupacyjnego następowało fazowo. W okresie pomiędzy X 1939 a IV 1940 w obiegu pozostawały przedwojenne złotówki, przy czym rozporządzeniem ze stycznia 1940 r. wycofano z obiegu najwyższe nominały banknotów -100 i 500 złotych. W ich miejsce wprowadzono do obiegu banknoty 100 złotych z emisji 1932 i 1934 r. z nadrukiem Generalgouvernement für die besetzten polnischen Gebiete – **Generalne Gubernatorstwo dla zajętych polskich obszarów**.

1939 r. PRZEDRUK BANKNOTU 100zł

Wymiary: 175 x 98 mm

W obiegu od 1.02.1940 do 20.05.1940

Wszystkie polskie banknoty przedwojenne, w tym również 100 złotych z nadrukiem, przestały być środkiem płatniczym z dniem 20 maja 1940 roku.

W zamian Bank Emisyjny wprowadził do obiegu okupacyjne złotówki w dwóch emisjach:

Emisja I – z datą **1 marca 1940** r. dotyczyła nominałów 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100 i 500 złotych

Emisja II – z datą **1 sierpnia 1941** r. dotyczyła nominałów 1, 2, 5, 50 i 100 złotych.

Banknoty projektował **Leonard Sowiński** na podstawie wzorów przedwojennych, usuwając jednak ze znaków wodnych elementy patriotyczne – postacie historyczne władców i wodzów polskich. Zastąpiono je wizerunkami anonimowych ludzi lub ornamentami i cyframi. Z banknotu 100 zł zniknęła podobizna Józefa Piontowskiego, całkowitej zmiany uległ najwyższy 500 złotowy nominał. Umieszczono na nim popiersie górała.

Pierwszą emisję drukowano w wytwórni wiedeńskiej Giesecke & Devrient, drugą już w Generalnym Gubernatorstwie w Zakładach Graficznych Banku w Krakowie. Banknoty okupacyjne pospolicie nazywano „**młynarkami**” od nazwiska prezydenta Banku Emisyjnego, **Feliksa Młynarskiego**, którego podpis widnieje na banknotach.

Pod koniec wojny w skutek pogarszającej się sytuacji gospodarczej władze GG przygotowały projekt banknotu o nominale 1000 zł, który nie zdążył wejść do obiegu. Był to portret „krakowiaka” w kapeluszu z cechami nordyckimi.

Urzędowy kurs wymiany ustanowiono na poziomie 2 złote = 1 reichsmark, uprzywilejowując w ten sposób markę niemiecką. Po przyłączeniu do GG dystryktu Galicja przyjęto kurs wymiany 1 złoty = 5 rubli. W następnych latach powiększała się dysproporcja na niekorzyść złotego, na czarnym rynku płacono za reichsmarkę kolejno 4 złote (1941-1942) i 3 złote (1943), aby w 1944 powrócić do kursu 1,8 złotego za markę. Przedwojenne banknoty Banku Polskiego podlegały wymianie w stosunku 1:1 na nowe banknoty okupacyjne emitowane przez Bank Emisyjny w Polsce.

Złotówki okupacyjne Banku Emisyjnego **straciły ważność 10 stycznia 1945 roku** na mocy dekretu PKWN. Władze Polski Ludowej wymieniały je na nowe pieniądze w stosunku 1:1, ale tylko w ilości 500 zł na osobę.

/M.W./

System kartkowy

Od 13 listopada na terenie okupowanej Rzeczypospolitej pojawiał się system kartkowy. Polega on na zamienianiu kartek na żywność, oliwę, paliwo.

Przykładowa kartka na oliwę:

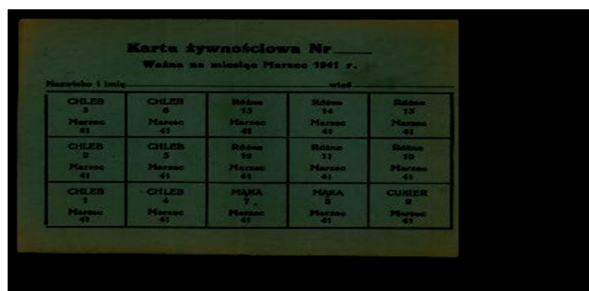
Co jest sprzedawane w tym systemie?

Podstawą jest chleb, więc dzienna racja wynosi najczęściej około 200 gram.

Na kartki jest też sprzedawana marmolada o smaku którego nie da się bliżej określić.

Za kartki można też dostać paliwo, mąkę, makaron. Ludzie, którym udaje się otrzymać te podstawową żywność, są wielce radośni.

Kartka z marca 1941 roku

Radzimy, każdemu kto takowe posiada, zarządzać nimi mądrze. /J.R/

Kenkarty

Kenkarta (niem. Kennkarte, karta rozpoznawcza) – dokument tożsamości wydawany obligatoryjnie przez okupacyjne władze niemieckie, na mocy rozporządzenia Hansa Franka z 26 października 1939 roku, wszystkim nieniemieckim mieszkańcom Generalnego Gubernatorstwa, którzy ukończyli piętnasty rok życia. /L.S./

AMTLICHE VERMERKE UWAGI URZEDOWE		ZUR BEACHTUNG! UWAGI!		GENERALGOVERNEMENT GENERALNE GUBERNATORSTWO KENNKARTE KARTA ROZPOZNAWCZA	
I. Jeder Inhaber einer Kennkarte hat sich bei Behörden und Körperschaften des öffentlichen Rechts und gegenüber den staatlichen und gemeindlichen Kontrollorganen auf Verlangen mit der Kennkarte zu versehen. Jedzy posiadacz karty rozpoznawczej winien się wobec władz i instytucji prawa publicznego oraz państwowych i gminnych organów kontrolnych na żądanie legitymować kartą rozpoznawczą.		II. Kennkarten, in denen das Lichtbild, die Fingerspurbilder, eine der sonstigen vorgeschriebenen Eintragungsfelder oder die ausbringenden Dienststempel fehlen, sind ungültig. Der gleiche gilt, wenn der Zustand des Lichtbildes oder die Fingerspurbilder eine störende Fälschung des Kennkarteninhabers nicht mehr erkennen oder die sonstigen Eintragungsfelder oder die Stempel unleserlich geworden sind. Karty rozpoznawcze, nie posiadające fotografii, odcisków palców, przepisanych pól wpisów lub pieczęci służbowej, są nieważne. To samo dotyczy wypadków, w których stan fotografii lub odcisków palców nie pozwala na dokładne stwierdzenie tożsamości posiadacza karty rozpoznawczej lub pozostałe wpisy czyli pieczęcie stały się nieczytelne.		Der Kennkarteninhaber wählt Posiadacz karty rozpoznawczej wybiera In _____ Strasse _____ w _____ ulica _____ Kreis _____ Starostwo powiat _____ Dienststempel _____ Pieczęć służbowa _____ Unterstützt der Meldebehörde _____ Podpis urzędu meldunkowego _____	
III. Treiben die Angaben in einer Kennkarte durch Berufswechsel, Namensänderung usw. auf den Inhaber nicht mehr zu, so hat er die Kennkarte der Antragsbehörde zur Änderung oder Neuanschaffung vorzulegen. Wohnortveränderungen bedingte die Meldebehörde. O ile dane karty rozpoznawczej straciły, czy, alternatywnie, wskazywały na zmianę miejsca, zawodu, nazwiska posiadacza karty i t. d., to winien on kartę rozpoznawczą przedstawić władze właściwej władzy celem zmiany karty lub wystawienia nowej karty rozpoznawczej. Zmiany zamieszkania potwierdza urząd meldunkowy.		IV. Die Kennkarte ist ein Dokument der deutschen Verwaltung. Karta rozpoznawcza jest dokumentem niemieckiej administracji.			
Kennort Miejsce wystawienia Kreis _____ Distrikt _____ Starostwo powiat _____ Okręg _____ Kennnummer Numer rozpoznawczy _____ Gültig bis Ważne do _____ Name Nazwisko _____ Geburtsname (b. Ehefrau) Nazwisko panieńskie (a małżatek) _____ Vorname Imię _____ Geboren am Urodzony (a) w dn. _____ Geburtsort Miejsce urodzenia _____ Kreis _____ Distrikt _____ Starostwo powiat _____ Okręg _____ Land Kraj _____ Beruf Zawód _____ erlernter wyuczony _____ ausgeübt wykonywany _____ Religion Wyznanie _____ Besondere Kennzeichen Specjalne znaki rozpoznawcze _____		Lichtbild Fotografia _____ Unterstützt der Kennkarteninhabers Podpis posiadacza karty rozpoznawczej _____ den _____ 194 _____ Ausstellungsbehörde Władza wystawiająca _____ Dienststempel Pieczęć służbowa _____ Unterstützt der ausstellenden Beamten Podpis sporządzającego urzędnika _____		AMTLICHE VERMERKE UWAGI URZEDOWE Der Kennkarteninhaber wählt Posiadacz karty rozpoznawczej wybiera In _____ Strasse _____ w _____ ulica _____ Kreis _____ Starostwo powiat _____ Dienststempel _____ Pieczęć służbowa _____ Unterstützt der Meldebehörde _____ Podpis urzędu meldunkowego _____	

OGŁOSZENIA DROBNE

LOKALE

Wynajmę jedną izbę przy rodzinie - tanio 30 zł za miesiąc. Najlepiej widziana panienska. Plac Dietla.

Pokój umeblowany wynajmę od zaraz osobie pracującą, uczciwą, czystą, o miłej powierzchowności i aparycji.

KUPNO/SPRZEDAŻ

ZEGARKI męskie i damskie, wyroby ze srebra sprzedaję, ul. Pomorska 2 i okolice, Kraków.

FORTEPIAN WIRTH sprzedaję okazjnie osoba. Pytać w okolicach ul. Brackiej.

Sprzedam samodzielne mieszkanie w śródmieściu- lub zamienię na dom na wsi.

Sprzedam tanio **kosmetyczny gabinet** z wyposażeniem- oferta pilna.

Lokal usługowy przy głównej ulicy sprzedam pilnie.

Kupię naftę w każdej ilości.

ZAMINIĘ

Stół i krzesła dębowe zamienię na worek ziemniaków. Okolice getta.

Maszynę do pisania i zegar stojący za kartki na żywność.

Profesor filozofii zamieni zbiór książek za dwa kilogramy słoniny lub głowę cukru.

Fortepian zagraniczny, czarny zamienię na mandolinę.

RÓŻNE

Samotna matka czwórki dzieci poszukuje każdego zajęcia.

Kucharz szuka pracy (pracował w Hotelu Francuskim).

Guwernantka z referencjami znająca język francuski i geometrię, zajmie się edukacją dzieci w wieku do gimnazjum- w zamian za wikt i opierunek.

Szewc szuka pomocnika - oferuje wyżywienie i zaświadczenie o zatrudnieniu.

Poszukuję uczciwego do wspólnego interesu.

Muzyk saksofonista z dyplomem szuka zajęcia - wcześniej grał w "Kolorowej muszcelce".

POSZUKUJĘ wypożyczenia lub kupna krzesła do obwożenia chorych – Oferty pod: Inż. M. Grossman, Okocim – poczta w miejscu.

Zamienię skrzypce za drewno na opał.

ORYGINALNE PROSZKI
„MIGRENOWO-NERWOSIN”

Z KOGUTKIEM

ZE ŚRODKIEM **KOJACYM BÓLE**

ZASTOSOWANIE:

BÓLE GŁOWY

MIGRENA

BÓLE ZĘBÓW

GRYPA, PRZEZIĘBIENIA,
BÓLE STAWOWE, KOSTNE

ZE ZNAKIEM **KOGUTEK**, sprzedają
apteki

MASZYNĘ DO PISANIA okazjnie kupisz dając
Drobne Ogłoszenia w I.K.C.

WYDZIERŻAWIE urządzony gabinet lekarski, fryzjernię, restaurację, sklepy- Doktorowa Blumowa- pytać w okolicach Wawelu.

Fabryka Emalia Oskara Schindlera

Szukamy pracowników! Jest to pierwsza Małopolska Fabryka Wyrobów Emaliowych i Wyrobów Błyszczących. Produjemy tutaj np. naczynia emaliowe. Zatrudniliśmy już ponad 500 osób. Fabryka mieści się w części Krakowa na Zabłociu, które przynależy do dzielnicy Podgórze. Znajduje się przy ulicy Lipowej 4. /J.U./

UWAGA

DR.MED.

BERNARD GELERENTER

laryngolog

powrócił z III Rzeszy

i

znowu przyjmuje w Krakau

Za prawdziwość ogłoszeń odpowiada H.A.

Humor i satyra

Uwagi ogólne:

Administracja nie przyjmuje odpowiedzialności za termin ogłoszenia oraz za zgubę lub zniszczenie matryc i klisz. Zastrzeżenie miejsca obowiązuje administrację tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłacona przewidziana w cenniku 25% nadwyżka. - Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego umieszczenia ogłoszenia.